

עפ"ג 31479/06/15 - יוסף דוד נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים
לפני כב' השופטים - י' נועם, ר' פרידמן-פלדמן ומק בר-עם

עפ"ג 31479-06-15 יוסף דוד נ' מדינת ישראל

יוסף דוד

המערער

ע"י ב"כ עו"ד מ' עירוני

נגד

מדינת ישראל

המשיבה

באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים

פסק-דין

השופט י' נועם:

1. לפנינו ערעור על גזר-דינו של בית-משפט השלום בירושלים (כב' השופט מ' כדורי), בת"פ 51956-02-13. בהכרעת-דין מיום 10.6.14 הורשע המערער בעבירות שלהלן: תקיפת סתם - לפי סעיף 379 לחוק העונשין-1977 (להלן - החוק); החזקת סכין - לפי סעיף 186(א) לחוק; ואיומים - לפי סעיף 192 לחוק (שתי עבירות). בגזר-דין מיום 4.5.15 נידון המערער לחמישה חודשי מאסר בפועל ולארבעה חודשי מאסר על-תנאי.

הודאתו של המערער ניתנה בגדרו של הסדר-טיעון, לפיו תוקנו עובדות כתב-האישום. במסגרת ההסדר הוסכם, כי יוזמן תסקיר משירות המבחן, אך לא הייתה הסכמה כלשהי לעניין העונש.

2. להלן עובדות כתב-האישום המתוקן, העומדות ביסוד ההודאה וההרשעה: ביום 25.4.11 במודיעין עילית, ניגש המערער למתנדב במשטרת ישראל (להלן - המתנדב הראשון), אשר שוחח באותה עת עם מספר נערים. הוא גידף את המתנדב במילים: "בן זונה", והכה אותו במכת אגרוף בחזה. בהמשך, שלף המערער חפץ חד מכיס מכנסיו והתקרב לעבר המתנדב, תוך שהוא מאיים עליו במילים: "אני אדקור אותך". כאשר מתנדב נוסף במשטרת ישראל (להלן - המתנדב השני) ניסה לחצוץ בין המערער לבין המתנדב הראשון, איים עליו המערער במילים: "אתה רוצה שאני אדקור אותך?". המתנדב השני אחז בידו של המערער וביקש ממנו להירגע. בתגובה, הצמיד המערער את החפץ החד לגרונו של המתנדב השני.

3. המערער הנו יליד 1958, נשוי ואב לחמישה. מתסקיר שירות המבחן עולה, כי הוא מתגורר במודיעין עילית, אינו

עובד, לומד לימודי תורה ונתמך מקצבת נכות של המוסד לביטוח לאומי. עוד עולה מהתסקיר, כי המערער אובחן בעבר כסובל מהפרעת אישיות, משתמש בסמים ובאלכוהול וסובל מבעיות רפואיות קשות, ובין היתר - מחלת ריאות חסימתית קשה, סוכרת וצהבת. לאור מצבו הרפואי המורכב, נתמך המערער מקצבאות המוסד לביטוח לאומי, ועל-פי תסקיר שירות המבחן, הוא אף נזקק לתמיכה ועזרה צמודה בתפקודו, וכן סיוע בניידות. בשיחתו עם קצינת המבחן מסר המערער מידע מצומצם ביותר אודותיו, התקשה להשיב לשאלות אינפורמטיביות פשוטות, ושיתוף הפעולה שלו היה מוגבל ביותר. הוא התמקד בעיקר בבעיותיו הרפואיות החמורות עמן הוא מתמודד, אשר פוגעות בתפקודו היומיומי. הוא אף ביקש לסיים את השיחה עם קצינת המבחן בטרם הושלמה. בהמשך יצר קשר טלפוני עם קצינת המבחן, והבהיר כי לא יפעל שוב באלימות; אך לא שיתף פעולה בניסיונות לתאם בדיקת שתן לשלילת שימוש בסמים. במסגרת גורמי הסיכון להישנות עבירות, מנה שירות המבחן את קשייו של המערער בוויסות דחפיו, את הימנעותו מקבלת אחריות מלאה למעשיו, את הכחשת התנהלותו הבעייתית, ואת ההערכה כי קיימת בעיית שימוש בחומרים פסיכו-אקטיביים, שאותה שולל המערער לחלוטין. בגדרם של גורמי הסיכון לשיקום, ציין שירות המבחן את החרטה שהביע המערער על מעשיו, ואת העובדה שמדובר בהרשעה פלילית ראשונה ויחידה. על-רקע האמור, סבר שירות המבחן כי הסיכון להישנות עבירות אלימות הנו בינוני, וכי ככל שיפעל המערער שוב באלימות, מידת הפגיעה הצפויה הנה נמוכה. על-רקע האמור, לרבות שיתוף הפעולה הלקוי עם שירות המבחן וההערכה כי קיימת בעיית שימוש בחומרים פסיכו-אקטיביים, סבר שירות המבחן כי המערער אינו מתאים לבצע ענישה במסגרת שירות לתועלת הציבור, והמליץ להטיל עונש מאסר בעבודות שירות, ככל שהלה ימצא מתאים לכך.

4. בגזר-דינו התייחס בית-משפט קמא לחומרת העבירות ונסיבות ביצוען; אם כי הדגיש שלא מדובר במעשה מתוכנן מראש, אלא בהתפרצות אלימה באופן ספונטני, על-רקע שיחה שהתנהלה בין מתנדבי המשטרה לבין נערים. כן הדגיש בית-משפט קמא לחומרה את נסיבות האירוע, עת החזיק המערער בחפץ חד, שאותו הפנה לעבר שני המתנדבים ואף הצמיד לגרונו של אחד מהם. על-רקע הערכים המוגנים שנפגעו במעשיו של המערער, נסיבות ביצוע העבירות ורמת הענישה הנהוגה, קבע בית-משפט קמא, כי מתחם הענישה ההולם נע בין מספר חודשי מאסר בפועל של ממש לבין שנת מאסר. בהידרשו לעונש המתאים בתוך המתחם, התחשב בית-משפט קמא לקולה בהודאתו של המערער, אשר חסכה זמן שיפוטי; בנסיבותיו האישיות, לרבות מצבו הרפואי; בחלוף הזמן; וכן בעובדה שמדובר בהרשעה ראשונה ויחידה בפלילים. מטעם זה סבר בית-משפט קמא, כי העונש המתאים למערער מצוי בחלקו התחתון של מתחם הענישה ההולם, אך לא ברף התחתון, וגזר את דינו כאמור לעיל.

5. בהודעת הערעור מלין ב"כ המערער על חומרת העונש שנגזר על מרשו, וגורס כי מדובר בעונש מחמיר ובלתי

מידתי. בכל הנוגע לנסיבות ביצוע העבירה, ציין ב"כ המערער, כי המעשים לא היו פרי תכנון מוקדם; כי מרשו הגיב לאירועים תוך כדי ויכוח ומתוך דאגה לשלומו של בנו (שהיה אחד מהנערים) ופעל והגיב בצורה בלתי נכונה, אגב הפעלת שיקול דעת מוטעה; וכי למרות חומרת המעשים מדובר ב"תקיפת סתם", מבלי שנטען בכתב-האישום המתוקן כי תקיפה זו הסבה חבלה. לשיטתו, מתחם הענישה אמור להתחיל ממאסר בעבודות שירות. הוא מיקד את טיעוניו בנסיבותיו האישיות של המערער, הסובל מבעיות רפואיות רבות ומורכבות, ובין-היתר משחמת כבד. לתימוכין בטיעוניו, המציא ב"כ המערער מסמכים רפואיים ממועד המאחר למתן גזר-הדין. מסיכומי מחלה מבית-החולים "הדסה" עין כרם מחודש יוני 2015, קרי - כחודש לאחר מתן גזר-הדין, עולה כי המערער סובל משחמת כבד כתוצאה משימוש באלכוהול והפסטיס C, מסוכרת ומאנמיה, וכי הוא אושפז באותה תקופה אף בשל דימומים בדרכי העיכול. במכתב של הרופא המטפל, ממרפאת כבד בבית החולים "הדסה" עין כרם, צוין כי "מצבו הגופני קשה עד כדי אפשרות להתפתחות סיבוכים מסכני חיים כעת, והוא זקוק לטיפול, בדיקות ומעקב רפואי אינטנסיבי בתקופה הקרובה שלא נראה שיוכל לקבלם במסגרת מאסר". לאור נסיבותיו האישיות של המערער, גורס בא-כוחו כי יש להטות את גזר-הדין אל עבר הגורם השיקומי ולהימנע מהטלת מאסר של ממש; אם כי, היה ער לכך שתסקיר שירות המבחן מלמד על חוסר שיתוף פעולה, בשל אי-נטילת אחריות מלאה. לחלופין ביקש ב"כ המערער להטיל על מרשו מאסר בעבודות שירות, ככל שיימצא מתאים לכך על-ידי הממונה על עבודות שירות - עונש שנמצא, לשיטתו, ברף התחתון של המתחם הענישה ההולם.

6. ב"כ המשיבה גורס, כי אין עילה להתערב בגזר-דינו של בית-משפט קמא. באשר למצבו הרפואי של המערער, מדגיש ב"כ המשיבה כי מצב זה, כעולה מהתסקיר ומהמסמכים הרפואיים, נובע בין-השאר מהתנהלותו של המערער, הצורך באלכוהול וככל הנראה אף סמים. כן מדגיש ב"כ המשיבה, כי בשל מצבו הרפואי לא נמצא המערער מתאים לביצוע שירות לתועלת הציבור, וככל הנראה אף לא יתאים לריצוי מאסר בעבודות שירות, ואין מנוס מהותרת עונש המאסר בפועל של ממש על-כנו. בהקשר זה מוסיף ב"כ המשיבה, כי שאלת התאמתו של המערער לריצוי מאסר בעבודות שירות היא מורכבת, על-רקע מצבו הרפואי, התמכרותו וסירובו למסור בדיקות שתן בשירות המבחן. לאור האמור, סבר ב"כ המשיבה כי אין מנוס מדחיית הערעור.

7. כלל הוא, כי ערכאת הערעור לא גוזרת מחדש את העונש, אלא בוחנת את סבירות גזר-הדין של הערכאה הדיונית; וכי התערבותה בעונשים שנגזרו על-ידי הערכאה הדיונית שמורה למקרים חריגים בלבד שבהם נפלה טעות מהותית, או שהעונש שנגזר סוטה באופן קיצוני מרמת הענישה הראויה (ראו למשל: ע"פ 1880/14 עמעש נ' מדינת ישראל (19.11.14); וע"פ 4235/14 ראדא חאטיב (3.2.15)). נפסק, כי גדרי ההתערבות האמורים נותרו על כנם גם לאחר תיקון 113 לחוק העונשין (ע"פ 7430/13 שחרוך טוחסונוב נ' מדינת ישראל (3.3.14); וע"פ 3151/13

עבדאללה נ' מדינת ישראל (24.4.14), בפסקה 10).

8. לאחר בחינת טיעוני הצדדים, הגענו לכלל מסקנה כי דין הערעור על חומרת העונש להתקבל באופן חלקי, כך שרכיב המאסר בפועל ייוותר על-כנו, אך יועמד על תקופה קצרה יותר, לאור מצבו הרפואי של המערער.

העבירות שביצע המערער חמורות בטיבן ובנסיבותיהן. הערכים המוגנים ביסוד ביצוע העבירות הנדונות הן ההגנה על שלמות הגוף וקדושת החיים, וכן השמירה על ביטחון הציבור והסדר הציבורי. בענייננו אף קיים היבט נוסף של הגנה על גורמי אכיפת החוק, ובכללם מתנדבים במשטרת ישראל, מפני התנכלויות, גידופים, איומים, וכן החמור מכל - תקיפה פיסית. נסיבות ביצוע העבירות חמורות, שכן, כאמור, המערער גידף מתנדבים במשטרת ישראל, איים כי ידקור אותם, ואף מימש באופן חלקי את איומו, בתעוזה עבריינית לא מבוטלת, עת שלף מכיסו חפץ חד והצמידו לגרונו של אחד המתנדבים. על-רקע האמור, ולנוכח מדיניות הענישה הנוהגת, מתחם הענישה ההולם הוא זה שנקבע על-ידי בית-משפט קמא, קרי - מאסר הנע בין מספר חודשים לבין שנת מאסר; אם כי, בשונה מבית-משפט קמא סבורים אנו כי הרף התחתון אף יכול להיות מאסר בדרך של עבודות שירות, ולא מאסר של ממש בין כותלי הכלא. עם זאת, איננו סבורים, כי בנסיבות הספציפיות שלפנינו יש מקום להטיל על המערער עונש ברף התחתון של המתחם; זאת נוכח התנהלותו של המערער, דפוסי אישיותו והערכת הסיכון העולה מתסקיר שירות המבחן. למעלה מן הנדרש יצוין, כי עונש מאסר בעבודות שירות אף אינו מתאים למערער, הואיל והלה משתמש באלכוהול וסירב לשתף פעולה עם שירות המבחן בבדיקות שתן לאיתור סמים, ומטעם זה אף נמנע שירות המבחן מלהמליץ על הטלת שירות לתועלת הציבור בעניינו.

אשר על כל האמור לעיל, לא מצאנו עילה להתערב בגזר הדין, בכל הנוגע לעצם הטלת רכיב של מאסר בפועל על המערער; ואולם, לנוכח נסיבותיו הרפואיות המורכבות של המערער ונכותו, כמפורט בדו"חות רפואיים עדכניים שנערכו לאחר מועד גזר-הדין, תקוצר תקופת המאסר בפועל ותעמוד על חודשיים וחצי, חלף ארבעה חודשים.

המערער יתייצב לריצוי עונש המאסר בפועל בבית המעצר "ניצן" שבמתחם כלא "איילון", ביום 1.2.16, בשעה 09:00; ועליו להביא עמו תיעוד רפואי עדכני. עם התייצבותו למאסר, יועבר המערער מיידית לבדיקת רופא במרכז הרפואי של שירות בתי הסוהר, לשם בחינת מקום השמתו והענקת הטיפול הרפואי הנדרש.

המזכירות תמציא עותקים מגזר-הדין לצדדים, לשירות המבחן ולשירות בתי הסוהר.

ניתן היום, ג' בכסלו התשע"ו, 15 בנובמבר 2015, בהיעדר הצדדים (על-פי הסכמתם).

משה בר-עם, שופט

רבקה פרידמן-
פלדמן, שופטת

יורם נועם, שופט